Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 13. februarja 2025*

„Predhodno odločanje – Direktiva 2002/22/ES (Direktiva o univerzalnih storitvah) – Elektronska komunikacijska omrežja in storitve – Univerzalna storitev in pravice uporabnikov – Varstvo potrošnikov – Pogodbe, sklenjene med potrošniki in podjetji, ki zagotavljajo elektronske komunikacijske storitve – Omogočanje zamenjave ponudnika – Člen 30(5) – Začetno zavezujoče obdobje – Pojem“

V zadevi C-612/23,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) z odločbo z dne 21. septembra 2023, ki je na Sodišče prispela 6. oktobra 2023, v postopku

Verbraucherzentrale Berlin eV

proti

Vodafone GmbH,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi M. L. Arastey Sahún, predsednica senata, D. Gratsias (poročevalec), E. Regan, J. Passer in B. Smulders, sodniki,

generalni pravobranilec: J. Richard de la Tour,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Verbraucherzentrale Berlin eV S. Fitzner, Rechtsanwältin,

– za Vodafone GmbH C. Rohnke, Rechtsanwalt,

– za Evropsko komisijo O. Gariazzo, L. Malferrari in G. Meessen, agenti,

* Jezik postopka: nemščina.

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 30(5) Direktive 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah) (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 13, zvezek 29, str. 367), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 (UL 2009, L 337, str. 11) (v nadaljevanju: Direktiva o univerzalnih storitvah).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Verbraucherzentrale Berlin eV, združenjem za varstvo potrošnikov (v nadaljevanju: združenje za varstvo potrošnikov), in Vodafone GmbH, ponudnikom telekomunikacijskih storitev, tudi na področju mobilne telefonije, glede poslovne prakse, ki jo je ta ponudnik uvedel v razmerju do potrošnikov.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva o univerzalnih storitvah

3 V uvodnih izjavah 2, 30 in 49 Direktive o univerzalnih storitvah je bilo navedeno:

„(2) Po členu 153 Pogodbe mora [Evropska] [s]kupnost prispevati k varstvu potrošnikov.

[…]

(30) Pogodbe so pomembno orodje za uporabnike in potrošnike, da se zagotovi minimalna raven transparentnosti informacij in pravne varnosti. […] Poleg določb te direktive se za transakcije potrošnikov v zvezi z elektronskimi omrežji in storitvami uporabljajo zahteve veljavne zakonodaje Skupnosti o varstvu potrošnikov v zvezi s pogodbami […] Potrošniki naj predvsem uživajo minimalno raven pravne varnosti v pogodbenih razmerjih s svojim neposrednim ponudnikom telefonske storitve, tako da so pogodbena določila, pogodbeni pogoji, kakovost storitve, pogoj za prekinitev pogodbe in prenehanje opravljanja storitve, ukrepi glede nadomestil ter reševanje sporov določeni v njihovih pogodbah. […]

[…]

(49) V tej direktivi naj bodo predvideni elementi varstva potrošnikov, vključno z jasnimi pogodbenimi pogoji in rešitvijo sporov ter transparentnostjo tarif za potrošnike. […]“

4 Člen 20 te direktive, naslovljen „Pogodbe“, je v odstavku 1 določal:

„Države članice zagotovijo, da imajo potrošniki in drugi končni uporabniki, ki to zahtevajo, pri naročanju na storitve, s katerimi se zagotovi priključitev na javno elektronsko komunikacijsko omrežje in/ali javno dostopne elektronske komunikacijske storitve, pravico do sklenitve pogodbe s podjetjem ali podjetji, ki takšno priključitev in/ali storitve zagotavljajo. […]“

5 Člen 30 navedene direktive, naslovljen „Omogočanje zamenjave ponudnika“, je v odstavku 5 določal:

„Države članice zagotovijo, da se v pogodbah, sklenjenih med potrošniki in podjetji, ki zagotavljajo elektronske komunikacijske storitve, ne zahteva začetnega zavezujočega obdobja, ki presega 24 mesecev. Države članice zagotovijo tudi, da podjetja ponudijo uporabnikom možnost, da podpišejo pogodbo za največ 12 mesecev.“

Direktiva 2009/136

6 V uvodni izjavi 47 Direktive 2009/136 je navedeno:

„Da bi potrošniki lahko v celoti izkoristili konkurenčno okolje, bi morali imeti možnost izbire na podlagi informacij in zamenjati ponudnika, če je to v njihovem interesu. Bistvenega pomena je zagotoviti, da jih pri tem ne ovirajo pravne, tehnične ali praktične ovire, vključno s pogodbenimi pogoji, postopki, stroški itd. To ne izključuje določitve razumnega najkrajšega pogodbenega obdobja v potrošniških pogodbah. Prenosljivost številk bistveno olajšuje izbiro potrošnikov in učinkovito konkurenco na konkurenčnih trgih elektronskih komunikacij in bi jo bilo treba izvesti brez odlašanja, tako da začne številka funkcionalno delovati v enem delovnem dnevu in da uporabnik ni brez storitve več kot en delovni dan. Pristojni nacionalni organi lahko določijo celovit postopek prenosa številk, ob tem pa upoštevajo nacionalne določbe o pogodbah in tehnološki razvoj. Izkušnje v nekaterih državah članicah so pokazale obstoj tveganja, da se potrošniku zamenja ponudnika brez njegove privolitve. Kljub temu, da bi te primere morali obravnavati predvsem organi pregona, pa bi morale imeti države članice možnost, da uveljavijo minimalne sorazmerne ukrepe, vključno z ustreznimi sankcijami, glede postopka zamenjave ponudnika, saj so ti potrebni za zmanjševanje takih tveganj in za zagotovitev zaščite potrošnikov v celotnem postopku zamenjave ponudnika, ne da bi postopek s tem postal za njih manj zanimiv.“

Direktiva (EU) 2018/1972

7 Direktiva o univerzalnih storitvah je bila razveljavljena z Direktivo (EU) 2018/1972 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o Evropskem zakoniku o elektronskih komunikacijah (UL 2018, L 321, str. 36). V skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge XIII k tej direktivi člen 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah ustreza členu 105(1) Direktive 2018/1972. Ta člen 105, naslovljen „Trajanje in prekinitev pogodbe“, določa:

„1. Države članice zagotovijo, da pogoji in postopki za prekinitev pogodbe ne odvračajo od menjave ponudnika storitve in da pogodbe, sklenjene med potrošniki in ponudniki, ki zagotavljajo javno dostopne elektronske komunikacijske storitve, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, in niso storitve prenosa, ki se uporabljajo za opravljanje storitev stroj–stroj, ne zahtevajo začetnega zavezujočega obdobja, daljšega od 24 mesecev. Države članice lahko za pogodbeno določena zavezujoča obdobja sprejmejo ali ohranijo določbe, ki predpisujejo nižjo omejitev najdaljšega možnega obdobja.

[…]

3. Kadar pogodba ali nacionalno pravo določa samodejno podaljšanje pogodbe z omejenim trajanjem za storitve, ki niso medosebne komunikacijske storitve, neodvisne od številke, in niso storitve prenosa, ki se uporabljajo za opravljanje storitev stroj–stroj, države članice zagotovijo, da po takem podaljšanju končni uporabniki lahko kadar koli prekinejo pogodbo z največ enomesečnim odpovednim rokom, kot določijo države članice, in brez kakršnih koli stroškov, razen stroškov za prejemanje storitve v odpovednem roku. Preden se pogodba samodejno podaljša, ponudniki končnega uporabnika pravočasno in na jasen način ter na trajnem nosilcu podatkov obvestijo o prenehanju pogodbene obveznosti in o načinih odpovedi pogodbe. Poleg tega ponudniki hkrati potrošnikom svetujejo glede najboljših tarif v zvezi z njihovimi storitvami. Ponudniki končnim uporabnikom zagotovijo informacije glede najboljših tarif vsaj enkrat na leto.

[…]“

8 V skladu s členoma 124 in 125 te direktive se je rok za njen prenos v pravne rede držav članic iztekel 21. decembra 2020, Direktiva o univerzalnih storitvah pa je bila razveljavljena z učinkom od istega dne.

Nemško pravo

9 V skladu s členom 43b Telekommunikationsgesetz (zakon o telekomunikacijah) z dne 22. junija 2004 (BGBl. 2004 I, str. 1190), v različici, ki se uporablja za spor o glavni stvari (v nadaljevanju: TKG):

„Začetno zavezujoče obdobje pogodbe med potrošnikom in ponudnikom javno dostopnih komunikacijskih storitev ne sme biti daljše od 24 mesecev. […]“

10 Člen 307 Bürgerliches Gesetzbuch (civilni zakonik, v nadaljevanju: BGB) določa:

„(1) Določbe v splošnih pogodbenih pogojih so brez učinka, če uporabnikovega sopogodbenika v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja postavijo v nesorazmerno slabši položaj. Nesorazmerno slabši položaj lahko izhaja tudi iz tega, da določba ni jasna in razumljiva.

(2) Nesorazmerno slabši položaj se ob dvomu domneva, če določba

1. ni združljiva z bistveno idejo zakonske ureditve, od katere odstopa, ali

2. omejuje bistvene pravice ali obveznosti, ki izhajajo iz narave pogodbe, tako da je ogroženo doseganje namena pogodbe.

(3) Odstavka 1 in 2 ter člena 308 in 309 veljajo le za določbe v splošnih pogodbenih pogojih, s katerimi so dogovorjena pravila, ki odstopajo od zakonov ali drugih predpisov ali jih dopolnjujejo. Druge določbe so lahko v skladu z odstavkom 1, drugi stavek, v povezavi z odstavkom 1, prvi stavek, brez učinka.“

11 Člen 309 BGB določa:

„Tudi če je dovoljeno odstopanje od zakonskih določb, [nadaljnje] določbe v splošnih pogojih poslovanja nimajo učinka[:]

[…]

9. v primeru pogodbenega razmerja, katerega predmet je redno zagotavljanje blaga ali redno opravljanje storitev ali del s strani uporabnika,
   (a) pogodbeno obdobje, ki zavezuje drugo pogodbeno stranko za več kot dve leti,
   (b) tiho podaljšanje pogodbenega razmerja, ki zavezuje drugo pogodbeno stranko, razen če se pogodbeno razmerje podaljša za nedoločen čas in če ima druga pogodbena stranka pravico, da kadar koli odpove podaljšano pogodbo, in sicer z največ enomesečnim odpovednim rokom,

[…]."

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

12 Združenje za varstvo potrošnikov je pri Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija) vložilo opustitveno tožbo proti družbi Vodafone, ker naj bi ta družba kršila nacionalno zakonodajo na področju varstva potrošnikov v škodo obstoječih strank, kot sta stranki št. 1 in št. 2, navedeni v predlogu za sprejetje predhodne odločbe.

13 Zadnjenavedeni stranki sta z družbo Vodafone sklenili prvo pogodbo za določeno obdobje vezanosti. Leta 2018, preden sta se njuni pogodbi iztekli, je vsaka od teh dveh strank želela spremeniti svoj naročniški paket, da bi z višjo mesečno naročnino kupila nov mobilni telefon po znižani ceni.

14 V ta namen je stranka št. 1 podpisala aneks k svoji prvi pogodbi, v katerem je bilo navedeno, da gre za „novo pogodbo", sklenjeno „pred iztekom pogodbenega obdobja", in da bo novo obdobje vezanosti 24 mesecev začelo teči prvi dan po izteku pogodbenega obdobja prve pogodbe. Ta stranka je takoj prejela dogovorjeni mobilni telefon, družba Vodafone pa je takoj uporabila novo ceno, določeno s tem aneksom.

15 Stranka št. 2 pa je podpisala dokument z naslovom „Podaljšanje veljavnosti pogodbe", v katerem je bilo določeno pogodbeno obdobje 26 mesecev. V zvezi s tem je družba Vodafone tej stranki pojasnila, da bi bilo treba preostalo obdobje trajanja prve pogodbe, ki jo je podpisala in ki še ni potekla, prišteti k minimalnemu pogodbenemu obdobju 24 mesecev.

16 Združenje za varstvo potrošnikov je v utemeljitev opustitvene tožbe navedlo, da so bile stranke zaradi poslovne prakse, opisane v točkah 14 in 15 te sodbe, vezane za obdobje, daljše od 24 mesecev, kar je v nasprotju s členom 43b, prvi stavek, TKG in vsekakor členom 309, točka 9(a), BGB. Družba Vodafone je trdila, da se je ta poslovna praksa nanašala le na medsebojno dogovorjena podaljšanja pogodb, za katera se te določbe ne uporabljajo.

17 Landgericht Düsseldorf (deželno sodišče v Düsseldorfu) je tej tožbi delno ugodilo in razsodilo, da čeprav izpodbijana poslovna praksa ni v nasprotju z zgoraj navedenima določbama, ki se nanašata le na trajanje prvih pogodb, in ne na trajanje poznejših pogodb, kot so tiste, ki izhajajo iz podpisa aneksa in dokumenta, navedenih v točkah 14 in 15 te sodbe, sporazuma, sklenjena s strankama št. 1 in št. 2, vseeno vsebujeta splošne pogoje, s katerimi je bil kršen člen 307 BGB.

18 Vsaka od strank v postopku v glavni stvari je zoper to sodbo vložila pritožbo pri Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu, Nemčija), ki je predložitveno sodišče. To je ugodilo pritožbi združenja za varstvo potrošnikov in zavrnilo pritožbo družbe Vodafone z obrazložitvijo, da je poslovna praksa, na katero se nanaša opustitvena tožba, dejansko v nasprotju z navedenimi nacionalnimi določbami, razlaganimi ob upoštevanju prava Unije.

19 Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) je to sodbo razveljavilo in zadevo vrnilo predložitvenemu sodišču v ponovno odločanje, ker je menilo, da obstajajo dejanski elementi spora, ki niso bili dovolj natančno ugotovljeni.

20 Predložitveno sodišče, ki je ponovno odločalo o tem sporu, meni, da bi morala aneks in dokument, ki sta ju podpisali stranki št. 1 in št. 2, začeti veljati in se izvajati od datuma njunega podpisa.

21 To sodišče pa se sprašuje o razlagi pojma „začetno zavezujoče obdobje“ iz člena 43b, prvi stavek, TKG, katerega obseg naj bi bil v Nemčiji sporen.

22 V skladu s prvim stališčem naj bi se ta pojem nanašal le na prve pogodbe, sklenjene med stranko in ponudnikom komunikacijskih storitev. Zato naj se časovna omejitev iz člena 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah ne bi uporabljala za podaljšanja takih pogodb, ne glede na to, ali gre za tiha podaljšanja ali za podaljšanja, ki izhajajo iz novega sporazuma, sklenjenega med istima strankama, in ne glede na to, ali ta podaljšanja povzročijo spremembe pogodbenih pogojev.

23 V skladu z drugim stališčem, ki ga zagovarja predložitveno sodišče, bi bilo treba kot „začetno zavezujoče obdobje“ razumeti kakršno koli trajanje naročniškega razmerja, pri čemer mora potrošnik vsekakor imeti možnost, da pogodbo odpove po izteku v Direktivi o univerzalnih storitvah navedenega pogodbenega obdobja, ki ne presega 24 mesecev. V zvezi s tem bi bila, prvič, taka razlaga v skladu s ciljem iz uvodne izjave 47 Direktive 2009/136, da se potrošniku omogoči, da pogodbo odpove po izteku razumnega minimalnega pogodbenega obdobja, „da bi […] v celoti izkoristil konkurenčno okolje“. Drugič, razlaga pojma „začetno zavezujoče obdobje“, kot je navedena v točki 22 te sodbe, bi pomenila, da ni jasnih zahtev glede trajanja poznejših pogodb, sklenjenih med strankami prvih pogodb. Tretjič, zadnjenavedena razlaga naj bi vzpostavila razlikovanje med preprostim podaljšanjem pogodbe in sklenitvijo nove pogodbe, ki vključuje odpoved prejšnje pogodbe, zaradi česar naj bi bila uporaba Direktive o univerzalnih storitvah odvisna od nacionalnih konceptov.

24 Predložitveno sodišče meni, da je opustitev besede „začetni“ iz člena 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah v členu 105(1) Direktive 2018/1972 pojasnjena z dejstvom, da je vprašanje samodejnega podaljšanja pogodb za določen čas zdaj urejeno v členu 105(3) te direktive.

25 V teh okoliščinah je Oberlandesgericht Düsseldorf (višje deželno sodišče v Düsseldorfu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba šteti, da se ‚začetno zavezujoče obdobje‘ [v smislu člena 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah] nanaša le na trajanje prvotne pogodbe ali tudi na pogodbo o podaljšanju, ki temelji na aktualnih izjavah volje ter je bila sklenjena in uveljavljena že precej pred iztekom prvotne pogodbe, če ta pogodba o podaljšanju vsebuje spremenjene [obveznosti] trgovca in stranke glede na prvotno pogodbo?“

Vprašanje za predhodno odločanje

26 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah razlagati tako, da se pojem „začetno zavezujoče obdobje“ iz te določbe nanaša tako na trajanje prve pogodbe, sklenjene med potrošnikom in ponudnikom elektronskih komunikacijskih storitev, kot na trajanje poznejše pogodbe, sklenjene med istima strankama, tako da s to poznejšo pogodbo ni mogoče določiti trajanja naročniškega razmerja, ki presega 24 mesecev, tudi če je bila podpisana in se je izvajala pred iztekom prve pogodbe.

27 Najprej, poudariti je treba, da predložitveno sodišče meni, da se Direktiva o univerzalnih storitvah, ki je zdaj razveljavljena in nadomeščena z Direktivo 2018/1972, *ratione temporis* uporablja za spor o glavni stvari. V zvezi s tem med drugim navaja, da je v skladu z nacionalnim pravom, ki se uporablja za ta spor, tožbi, kakršna je ta, ki jo je vložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, mogoče ugoditi le, če je bila izpodbijana poslovna praksa nezakonita v času dejanskega stanja, na katerem temelji taka tožba. V obravnavanem primeru pa naj bi se ta dejstva zgodila pred začetkom veljavnosti Direktive 2018/1972, tako da naj bi bilo treba poslovno prakso iz postopka v glavni stvari presojati glede na Direktivo o univerzalnih storitvah.

28 V zvezi s tem zadostuje opozoriti, da lahko le nacionalna sodišča opredelijo dejanski in pravni okvir, v katerega se umeščajo vprašanja, ki jih postavljajo (sklep z dne 25. marca 2022, IP in drugi (Ugotavljanje dejanskega stanja v postopku v glavni stvari), C-609/21, EU:C:2022:232, točka 21 in navedena sodna praksa). Glede razlage upoštevnih določb nacionalnega prava mora Sodišče svojo ugotovitev načeloma opreti na opis v predložitvenem sklepu. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišče namreč ni pristojno za razlago notranjega prava države članice (sodba z dne 5. decembra 2023, Deutsche Wohnen, C-807/21, EU:C:2023:950, točka 36 in navedena sodna praksa).

29 Člen 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah je treba razlagati glede na te ugotovitve.

30 V zvezi s tem je treba, na prvem mestu, glede besedila te določbe ugotoviti, da je iz španske, nemške, grške, angleške in francoske različice te določbe mogoče sklepati, da se pridevnik „začetno“ [v francoščini „initiale“], ki je [v tem jeziku] v ženski obliki, ne nanaša na „pogodbe“ [v francoščini „contrats“] ali na „zavezo“ [v francoščini „engagement“], ampak na „zavezujoče obdobje“ [v francoščini „durée d’engagement“], kar bi pomenilo, da zakonodajalec Unije ni nameraval razlikovati med prvimi pogodbami in poznejšimi pogodbami, sklenjenimi med istima strankama. Vendar je druge jezikovne različice te določbe, kot sta italijanska in portugalska, mogoče razlagati tako, da je njihov namen naložiti zahtevo po zavezujočem obdobju, ki ne presega 24 mesecev, le v zvezi z „začetno zavezo“, in sicer v bistvu prvo pogodbo, ki sta jo podpisali zadevni stranki.

31 Iz ustaljene sodne prakse pa izhaja, da je treba določbe prava Unije razlagati in uporabljati enotno, ob upoštevanju različic v vseh jezikih Unije, v primeru razhajanj med temi različicami pa je zadevno določbo treba razlagati glede na splošno sistematiko in namen ureditve, katere del je (sodba z dne 17. januarja 2023, Španija/Komisija, C-632/20 P, EU:C:2023:28, točka 42 in navedena sodna praksa).

32 V zvezi s tem je treba, na drugem mestu, poudariti, da je razlaga člena 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah, v skladu s katero ni mogoče razlikovati med prvo in poznejšo pogodbo, sklenjeno med istima strankama, v skladu s ciljem te direktive.

33 Kot je namreč razvidno iz samega naslova člena 30 Direktive o univerzalnih storitvah in uvodne izjave 47 Direktive 2019/136, je glavni cilj tega člena 30 potrošnikom olajšati zamenjavo ponudnika ob popolnem poznavanju dejstev, kadar je to v njihovem interesu, da bi se tem potrošnikom omogočilo, da v celoti izkoristijo konkurenčno okolje. Razlaga navedenega člena 30 v smislu, da se izraz „začetno zavezujoče obdobje“ nanaša le na prve pogodbe, sklenjene med zadevnima strankama, in ne na zavezujoče obdobje poznejših pogodb, sklenjenih med istima strankama, pa bi povzročila, da bi se navedenim potrošnikom otežila menjava ponudnika, kar bi lahko trajalo daljše obdobje, in bi jim bila tako glede na okoliščine primera odvzeta možnost, da v celoti izkoristijo konkurenco na zadevnem področju.

34 Natančneje, čeprav je po eni strani res mogoče šteti, da potrošnik s tem, da se odloči ponovno sodelovati z istim ponudnikom, izkaže zaupanje v zadnjenavedenega, to glede na ta cilj ne bi smelo povzročiti, da se temu potrošniku prepreči zamenjava ponudnika, če bi se pojavila privlačnejša ponudba.

35 Po drugi strani je iz uvodnih izjav 2 in 30 Direktive o univerzalnih storitvah v bistvu razvidno, da je varstvo potrošnikov eden od ciljev te direktive. Čeprav ima potrošnik, kadar se odloči, da bo ob koncu prvega pogodbenega obdobja ponovno sklenil pogodbo z istim ponudnikom, sicer res nekaj izkušenj s poslovnimi praksami svojega sopogodbenika, pa se lahko te izkušnje izkažejo za nepomembne, če nova prevzeta obveznost na obeh straneh vključuje storitve, ki so drugačne od tistih, na katere se nanaša prva pogodba. Tako raven varstva, ki mora biti zagotovljena potrošniku, ne more biti nižja, če ta privoli v spremembe pogodbe, ki ga veže na ponudnika, kot če bi se s tako pogodbo prvič zavezal z novim ponudnikom storitev.

36 To še toliko bolj velja v položaju, kakršen je ta v postopku v glavni stvari, v katerem poznejša pogodba, sklenjena med zadevnima strankama, vsebuje spremembe v zvezi z bistvenimi pogoji glede na prvo pogodbo, sklenjeno med tema strankama, kot so tisti, ki se nanašajo na cene, vsebino ali naravo zadevnih storitev.

37 Res je, kot je razvidno iz uvodne izjave 47 Direktive 2009/136, da odprava vseh pravnih, tehničnih ali praktičnih ovir, ki bi potrošnikom lahko otežile zamenjavo ponudnika storitev, ne preprečuje določitve razumnih minimalnih pogodbenih obdobij v pogodbah, sklenjenih s potrošniki. Vendar razlage člena 30(5) Direktive 2002/22, ki ponudniku storitev omogoča, da za novo obveznost, glede katere se je dogovoril z enim od svojih naročnikov, določi trajanje, ki je daljše od najdaljšega trajanja naročniškega razmerja, določenega s to določbo, ni mogoče šteti za skladno s cilji, ki jim sledi zakonodajalec Unije, ki je s to določbo določil časovno omejitev, ki se ne sme preseči.

38 Glede na vse zgornje preudarke je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 30(5) Direktive o univerzalnih storitvah razlagati tako, da se pojem „začetno zavezujoče obdobje“ iz te določbe nanaša tako na trajanje prve pogodbe, sklenjene med potrošnikom in ponudnikom elektronskih komunikacijskih storitev, kot na trajanje poznejše pogodbe, sklenjene med istima strankama, tako da s to poznejšo pogodbo ni mogoče določiti trajanja naročniškega razmerja, ki presega 24 mesecev, tudi če je bila podpisana in se je izvajala pred iztekom prve pogodbe.

Stroški

39 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

Člen 30(5) Direktive 2002/22/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002 o univerzalni storitvi in pravicah uporabnikov v zvezi z elektronskimi komunikacijskimi omrežji in storitvami (Direktiva o univerzalnih storitvah), kakor je bila spremenjena z Direktivo 2009/136/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009,

je treba razlagati tako, da

se pojem „začetno zavezujoče obdobje“ iz te določbe nanaša tako na trajanje prve pogodbe, sklenjene med potrošnikom in ponudnikom elektronskih komunikacijskih storitev, kot na trajanje poznejše pogodbe, sklenjene med istima strankama, tako da s to poznejšo pogodbo ni mogoče določiti trajanja naročniškega razmerja, ki presega 24 mesecev, tudi če je bila podpisana in se je izvajala pred iztekom prve pogodbe.

Podpisi